

Sygn. akt VII U 176/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2016r.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący Sędzia S.O. Danuta Dadej - Więsyk

Protokolant prot. sądowy Agnieszka Goluch

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2016 roku w Lublinie

sprawy z wniosku B. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o emeryturę

na skutek odwołania B. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 30 grudnia 2015 roku numer (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje B. K. prawo do emerytury począwszy od dnia (...)

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz B. K. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 176/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 grudnia 2015 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił B. K. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.). Organ rentowy odmówił ustalenia prawa do emerytury z uwagi na to, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawczyni nie udowodniła co najmniej 15 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązujący na danym stanowisku. Organ nie uznał jako pracy w warunkach szczególnych w okresach od 12.07.1991 r. do 8.06.1992 r., od 13.06.1992 r. do 1.01.1993r. - z wyłączeniem okresów niezdolności do pracy przypadających po dniu 14 listopada 1991 roku ponieważ wymienione w świadectwie pracy stanowisko obuwnik nie jest tożsame ze stanowiskami wymienionymi w powołanym akcie resortowym ściśle według wykazu, działu, pozycji i punktu. Nadto wskazano, że przedłożone dokumenty, tj. osobowe karty płac nie stanowią wystarczającej wartości dowodowej (decyzja – k. 49 akt ZUS).

W odwołaniu B. K. zarzucała zaskarżonej decyzji:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydania zaskarżonej decyzji, polegający na bezpodstawnym przyjęciu, że nie został udowodniony 15 - letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach;

- naruszenie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353), poprzez odmowę przyznania prawa do emerytury, w sytuacji gdy ubezpieczona spełniała przesłanki określone tym przepisem, do jej przyznania;

Mając na uwadze podniesione zarzuty wnioskodawczyni wносиła o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury oraz o zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów postępowania. Podniosła zasadność uwzględnienia jej w stażu pracy w warunkach szczególnych okresów przebywania na urloпах macierzyńskich i zasiłkach chorobowych (odwołanie - k. 2-4 akta sądowe, protokół rozprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, argumentując jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 5).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

B. K., urodzona (...), w dniu (...) roku złożyła wniosek o emeryturę. W jego treści zawarła oświadczenie o tym, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (wniosek o emeryturę - k. 1 - 7

a. ZUS).

Na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku, organ rentowy ustalił na

dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 20 lat, tj. 16 lat, 9 miesięcy i 25 dni okresów składkowych oraz 2 lat 10 miesięcy i 26 dni okresów nieskładkowych, 2 lata 3 miesiące i 19 dni okresów uzupełniających. Do stażu pracy w warunkach szczególnych Zakład zaliczył 14 lat 5 miesięcy i 26 dni.

W celu dokonania niezbędnych ustaleń Sąd dopuścił dowody z dokumentów znajdujących się w aktach ZUS i aktach osobowych wnioskodawcy (k. 14 a.s.) oraz dowody osobowe w postaci zeznań wnioskodawczyni (protokół – k. 25v-26, 28) i świadków B. A. (protokół – k. 27 a.s.) oraz A. W. (protokół – k. 27v-28 a.s.).

Z dniem 14 marca 1979 roku wnioskodawczyni została zatrudniona w (...) Zakładach (...) na 2-tygodniowy okres próbny na stanowisko pracownika bezpośrednio – produkcyjnego (umowa – akta osobowe – k. 14 a.s.). Następnie zawarto z nią umowę z dniem 28 marca 1979 r. na okres wstępny do 14 marca 1980 r. na tym samym stanowisku.

B. K. pracowała na stanowisku pracownika bezpośredniego, obuwnika, obuwnika formowacza na (...) W czasie zatrudnienia skarżąca wykonywała czynności związane ze sklejeniem składek obcasowych, ścieranie, smarowanie kleju. Obciąganie zakładek. Przyczepianie podnosków, wklejanie zakładek. Zakład produkcji (...) wydał

skarżącej świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach o zatrudnieniu w w/w zakładzie od 14.03.1979 r. do 28.02.2001 r., w tym wykonywaniu w okresach od 14.03.1979 r. – 15.09.1981 r., 1.01.1984 r. do 25.07.1984 r., 19.11.1985 r. – 4.07.1991 r., 12.07.1991 r. – 7.06.1992 r., 14.06.1992 r. – 1.01.1993 r., 1.02.1993 r. – 26.01.1994 r., 5.02.1994 r. – 14.03.1994 r., 20.03.1994 r. – 10.04.1994 r., 20.04.1994r. – 5.06.2000 r., 12.07.2000 r. – 7.11.2000 r., w pełnym wymiarze czasu pracy prac związanych ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego – wyk. A dział VII poz. 14 rozp. Rady ministrów z 7.02.1983 r.

Ze świadectwa pracy z 28.02.2001 r. wynika, iż wnioskodawczyni wykorzystwała urlop wychowawczy w okresach 8.02.1982 r. – 31.12.1983 r., 28.11.1984 r. 3.11.1985 r. oraz przebywała na zwolnieniach lekarskich w dniach 8-13.06.1992 r., 27.01.1994 – 4.02.1994 r., 15-19.03.1994 r., 11.04-19.04.1994, 6.06.2000 r. – 11.07.2000 r., 8.11.2000 r. – 28.02.2001 r. (a.o.).

Na podstawie powyższych organ rentowy uwzględnił do stażu pracy w szczególnych warunkach okresy w łącznym wymiarze 14 lat 5 miesięcy i 26 dni.

Natomiast nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów pracy od 12.07.1991 r. do 8.06.1992 r., od 13.06.1992 r. do 1.01.1993 r. przy obciążaniu zakładek, okresów, zwolnień lekarskich po 14.11.1991 r. oraz okresów urlopów macierzyńskich wnioskodawczyni od 16.09.1981 r. do 7.02.1982 r., od 26.07.1984 r. do 27.11.1984 r. i okresy powyższe stanowią okoliczności sporne w niniejszej sprawie.

W spornych okresach od 12.07.1991 r. do 8.06.1992 r., od 13.06.1992 r. do 1.01.1993 r., B. K. pracowała przy wklejaniu i obciążaniu zakładek. Było to stanowisko łączone. Wklejanie zakładki polegało na namoczeniu zakładki w kleju, oderwaniu zapiętka od skóry, następnie złożenie mokrej zakładki z klejem. Następna czynność skarżącej polegała na wyrównaniu podszewki i obciążaniu zakładki. Obciążenie zakładki polegało na odpowiednim uformowaniu cholewki z zakładką na kopycie przy pomocy odpowiedniej, stojącej obok maszyny. Klejenie przy maszynie odbywało się na gorąco przy temperaturze około 200° C. W powyższych okresach skarżąca pracowała tylko przy opisanych czynnościach w systemie ośmiogodzinnym.

Na montażu warunki pracy były bardzo ciężkie, z uwagi na niski szklany strop, na hali było bardzo gorąco, panował hałas i fetor od kleju, acetonu, farb, aparatury.

Na zmianie pracowało na jednej hali około 500 ludzi w odległości około metra do siebie.

Skarżąca przy klejeniu używała m.in. butaprenu (zeznania wnioskodawczyni – k. 25-26v, 28, zeznania świadków: B. A. – k. 27, A. W. – k. 27v-28).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane dowody.

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić, że przesłuchani w sprawie świadkowie to osoby obce dla wnioskodawczyni, które były zatrudnione razem z nią w tym samym zakładzie pracy. Okresy zatrudnienia wnioskodawczyni oraz świadków pokrywają się.

Świadczyli mieli więc możliwość poczynienia niezbędnych spostrzeżeń w zakresie charakteru czynności wykonywanych przez wnioskodawcę, jej obowiązków, warunków zatrudnienia i zasad organizacji pracy.

Okoliczności te w ocenie Sądu pozwalają na przyjęcie wniosku, iż zeznający w sprawie świadkowie mają niezbędne wiadomości dotyczące charakteru i warunków wykonywanej przez wnioskodawczynię pracy. Świadczyli szczegółowo opisali zakres obowiązków wnioskodawczyni oraz warunki w jakich były one wykonywane. Zeznania świadków są logiczne, wzajemnie się uzupełniają oraz korelują z zeznaniami wnioskodawcy, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne.

Powyższa ocena dotyczy również zeznań wnioskodawczyni w części w jakiej dokonano w oparciu o nie ustaleń w sprawie. Były one zgodne z wiarygodnymi zeznaniami świadków. Wnioskodawczyni szczegółowo opisał wykonywane przez siebie czynności. Brak jest jakichkolwiek podstaw do kwestionowania jej zeznań, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne.

Powyższy stan faktyczny został ustalony również w oparciu o przytoczone dowody z dokumentów zawartych w aktach ZUS i aktach osobowych wnioskodawcy. Zostały one sporządzone w przepisanej formie, w oparciu o obowiązujące w dacie ich wydania przepisy prawne oraz wydane przez kompetentne osoby w ramach przysługujących im uprawnień. Wobec tego dokumenty powyższe zostały obdarzone wiarą jako autentyczne i rzetelne, a przez to prawdziwe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie B. K. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Według przepisu § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Natomiast przepis § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury B. K. musiała

spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 55 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnić:
  - a) co najmniej 15 - letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
  - b) staż pracy w wymiarze co najmniej 20 lat.

Bezspornym jest, że skarżąca w dniu wydania zaskarżonej decyzji na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się 20-letnim stażem pracy oraz że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, osiągnęła wymagany ustawą wiek.

Jak wynika z wyroku Sąd Najwyższy z dnia 12 kwietnia 2012 roku, sygn. II UK 235/11, przepis art. 316 § 1 k.p.c. stanowi źródło ogólnej zasady obowiązującej w postępowaniu cywilnym, zgodnie z którą podstawą rozstrzygnięcia roszczenia jest stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Na gruncie spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych reguła ta doznaje weryfikacji z tego względu, że postępowanie sądowe w tych sprawach wszczynane jest na skutek

odwołania wniesionego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, które zastępuje pozew. Postępowanie to ma zatem charakter odwoławczy, a jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem wydanej decyzji, z czego wynika zasada badania przez sąd legalności decyzji organu na dzień jej wydania.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że zasada ta nie ma charakteru absolutnego. Ma ona bowiem uzasadnienie tylko wtedy, kiedy odwołanie się do art. 316 § 1 k.p.c. wypaczałoby charakter postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i prowadziłoby do jaskrawego pominięcia odrębności tego postępowania poprzez całkowite pozbawienie znaczenia postępowania administracyjnego poprzedzającego postępowanie sądowe (wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 8 stycznia 2013 r., sygn. III AUa 1262/12).

Jak wynika z orzecznictwa odstępstwo od zasady badania legalności decyzji na dzień jej wydania było szczególnie uzasadnione min. w przypadku oceny prawa do świadczenia uzależnionego od warunku posiadania odpowiedniego wieku. Jeśli powyższe wymaganie zostało spełnione po wydaniu decyzji - w trakcie postępowania odwoławczego przed sądem - nie ma przeszkód, aby sąd, stwierdziwszy spełnienie pozostałych przesłanek tego prawa, przyznał świadczenie.

Powyższe względy w pełni uzasadniają ustosunkowywanie się Sądu do zarzutów skarżącej, a dotyczących ustaleń organu emerytalnego w zakresie wykonywania przez nią pracy w warunkach szczególnych w spornym okresie.

W tym miejscu należy zauważyć, że działanie organu rentowego, polegające na wyłączeniu z nieuwzględnionego do stażu pracy w warunkach szczególnych zatrudniania w (...) Zakładach (...) okresów niezdolności do pracy przypadających po dniu 14 listopada 1991 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, wynikających z dokumentacji znajdującej się w aktach ZUS, należy uznać za wadliwe. Stosownie bowiem do ugruntowanego w orzecznictwie poglądu, z którym Sąd Okręgowy się zgadza, do okresu pracy w szczególnych warunkach, o jakich mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wlicza się okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania tego stosunku pracy, przypadające po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 roku o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 roku, III UZP 10/03; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 października 2012 roku, III AUa 1401/12). Z tych względów za zasadne należało uznać żądanie wnioskodawczynie uwzględnia w jej stażu pracy w warunkach szczególnych okresów przebywania na urloпах macierzyńskich, zasiłkach chorobowych i zasiłkach opiekuńczych. Po uwzględnieniu tych okresów staż pracy wnioskodawczynie w warunkach szczególnych wyniósłby 15 lat 3 miesiące i 20 dni (8 miesięcy i 25 dni urlop macierzyński, 29 dni zwolnień lekarskich i uznane przez organ rentowy 14 lat 5 miesięcy i 26 dni).

Należy jednak podkreślić, że ta okoliczność nie miała znaczenia przy dokonaniu oceny charakteru prawnego okresu objętego sporem, jako okresu pracy w szczególnych warunkach z niżej podanych względów.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w którym Sąd oparł się na dokumentach znajdujących się w aktach ZUS i osobowych wnioskodawczynie oraz jej zeznaniach złożonych w trybie art. 299 k.p.c. oraz zeznaniach świadków, pozwoliło ustalić w sposób pewny, że wnioskodawczynie w okresach od 12.07.1991 r. do 8.06.1992 r., od 13.06.1992 r. do 1.01.1993 r. łącznie 1 rok 5 miesięcy i 15 dni wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace wymienione w wykazie A dział VII poz. 14 rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. (Dz. U. 8, poz. 43) – prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego.

Reasumując tym samym, jak wynika z poczynionych ustaleń, B. K. spełnia łącznie wszystkie przesłanki do ustalenia jej prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Tym samym Sąd przyznał jej prawo do świadczenia emerytalnego od dnia (...)tj. od dnia złożenia wniosku zgodnie z treścią art. 129 ust. 1 powołanej ustawy.

Rozstrzygnięcie o kosztach, biorąc pod uwagę nakład pracy pełnomocnika i zawilość sprawy uzasadnia treść § 9 ust. 2 i § 15 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynność radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804).